

ORSZÁG

VILÁG

GELLER ÖDÖN

riportlapja

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1938 III. 15. — XXVII. évf. 6. sz.

•
SCHUTZ
POSTO
NAGYARUHÁZA

Ország - Világ

(ERDÉLYI ÉLET)

GELLER ÖDÖN

politikai, társadalmi, közgazdasági és művészeti
országos riportlapja.

Az Ország-Világ uccai árusítását beszüntettük.
Lapunk kizárólag előfizetés útján kapható.

Előfizetés egy évre: vál-
lalatoknak, nagykereske-
dőknek és külföldre 1200,
magánosoknak 1000 lei.

Orvosi hírek: hasábon-
ként 50 lei. Gyászjelen-
tések: egész oldal 4000
lei, féoldal 2000 lei.

A sajtótörvény értelmében két mutatószám elmagadása
előfizetést jelent.

Hirdetések közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők be,
vagy bármelyik hirdető iroda útján is feladhatók. A hir-
detések díja szövegoldalon 8 lej, hirdetés oldalon 6 lej
négyzetem.ként. Nyílttér rovatban 50 lej. szövetközi
részben 32 lei a sordij ünnepi számokban a hirdetések és
egyéb közlemények ára 50 százalékkal magasabb. Amely
közlemények végén szorzójel (x) van, fizetett közlemények
vagy kiadóhivatali hírek.

Ardeal-i szerkesztőség és kiadóhivatal: **ARAD,**
Bulevardul Regele Ferdinand 19. Telefon: 15-25

Szerkesztőségi órák: d. e. 8—12-ig, d. u. 4—6-ig.

Nyomda: „Phönix”, Arad, Piața Plevnei 2. Telefon 16-39.

Ardeal legfrissebb
híreit az 52 éves

ARADI KÖZLÖNY

Fizessen elő az

ARAD-I KÖZLÖNY-RE

Hirdessen az

ARAD-I KÖZLÖNY-BEN

Pénzfelvételre — pecséttel ellátott hivatalos nyugta el-
lenében; — csak fényképes igazolvánnyal rendelkező
kiadóhivatali megbizottaink vannak feljogosítva.

Királyhűség

Cristea Miron pátriárka-miniszterelnök felhívására az elmúlt vasárnap ünnepélyes istentiszteletet tartottak az ország valamennyi templomában az új alkotmány életbeléptetése alkalmából s egyidejűleg úgy az uralkodóért, mint az uralkodó családjáért. Ünnepi érzésekkel eltelve közeledünk tehát mi is királyunk magas személye elé ebből az alkalmából.

A magyar nép mindig királyhű volt. Ezeresztendőös politikai történelmének kimagasló jelenségei igazolják királyhűségének csodatevő erejét. A király személye pusztán megjelenésével le tudta csendesíteni a lázadók csoportját s a király kezében a jogar hatalmasabb fegyver volt, mint elkeseredett ezrek dárdája és nyila. A királyhűséget, a loyaltást, az őszinte alattvalói érzést ezer esztendő története véste be a magyar nép lelkébe, ez az érzés gyökeret vert s kivirágzott ebben a lélekben s nincs a történelemnek az a förtége, amelyik onnan ki tudná szaggatni.

A tradíciókon, a történelem hagyományain, a multak emlékein kívül azonban a romániai kisebbség királyhűségének más forrása is van.

Az itt élő kisebbség új hazájában nem egyszer győzött meg arról, hogy királyja nem csak a hatalomnak, de az alkotmánynak is legfőbb forrása, hogy minden alkotmányos tényező közül királyja és királyának jogtisztellete, igazságérzése, alkotmánytisztellete védi meg legjobban s veszi hatalmas és felbecsülhetetlen értékű támogatásába az ország minden népét, melynek királyán kívül nincs más támogatója, csak — az igazság.

Az ország kisebbsége nem felejtette el, hogy királyja igazságot követelt és igazságot ígért országába minden lakosának, születésre, vagyonra, felekezetre és nemzetiségre való tekintet nélkül. Az ország népe nem is kér mást, csak igazságot s az igazság érvényesülésével szemben soha nem tiltakozik.

A király igazságot követel népének s igazságot parancsol mindenkire, aki a közhatalom gyakorlásában részes.

Igy találkozik össze az ország kisebbségének s az ország királyának kívánsága. A kisebbség nem kér mást, csak a királyi program hűséges teljesítését. A kívánságoknak ez az összetalálkozása, az akaratnak a megegyezése lelkünkben tudatlanul szunnyadó királyhűséget hatalmas politikai tényezővé, tudatos népi erővé, az államfenntartó munkában való komoly részvétellel fejleszti.

Az ország kisebbsége őszinte szeretettel, meleg alattvalói érzéssel tekint királyára s nem a hivatalos ünnepelés szóvirágait szórja elébe, hanem a családi érzésnek,

a kényszerítés nélküli összetartozásnak meleg érzésével
vesz részt ezekben az ünnepi órákban.

Királyunk a szó legalkotmányosabb értelmében hűséges őre a törvényeknek. Ő a hatalom forrása, övé a legfőbb erő s mégis távol áll minden olyan hatalmi eszköz felhasználásától, melynek irányát és tartalmát nem a jog és az alkotmány szabja meg. Az alkotmányosság gépezetének nincs biztosabb fundamentuma, mint a megingathatatlan királyi akarat.

A mi kívánságaink, a mi sérelmeink hallgassanak el ezen a helyen s az új alkotmány életbeléptetése alkalmával minden szóval, amit ki tudunk ejteni és le tudunk írni, Isten áldását kérjük királyi támaszunkra, felséges családjára s annak a királyi programnak a megvalósításáért esdeklünk, amely igazságot rendelt országa minden fiának.

Teljesedjék be a király szava s teljesedjenek be a hódoló kisebbségek minden jókívánsága,

legyen elégedett királya az elégedett népnek,
ennél jobbat nem kívánhat egyetlen nép sem királyának s
nem kívánhat jobbat magának sem.

A hiénáról először az iskolában tanultunk. A tankönyvben ábrázolva volt ez a fenevad, amint egy gorillát marcangol széjjel s azóta ezeknek az impresszióknak a nyomán határozott ellenszenv nyilvánult meg a hiénák iránt.

Manapság száz és száz hiénát lehet látni. Az egyik dús-gazdag ember, de nem vesz ujságot, hanem egy leít ad a rikkancsnak és így kölcsönben olvassa a lapot. A másik leegyszerűsíti a dolgot. Unottan végigfutja az ujságot s megállapítja, hogy a lopokban nincsen semmi. Ebben neki tökéletesen igaza van, mert az ő viselt dolgai még nem jöttek napvilágra. Van aztán hiéna, amelyik összetéveszti az ujságírókat a hirdetői ügynökökkel és a hirdetői ügynököt főszerkesztőnek titulálja. A másik hiéna bizalmasan sug valamit, diszkrétén, becsületszóra és szidja a konkurenciát. A harmadik hiénával a kávéházban találkoztunk. Ujságokat kérünk. A pincér nem hozott, mert az összes lapok a hiénánál voltak. Tényleg velünk szemben ült a hiéna. Előtte tornyosultak az ujságok. Három lapot tartott a kezében és ötöt úgy gyürt maga alá, hogy rá ült és fogcsikorgatva, görbén nézett arra, aki csak közelíteni mert az asztal felé. Kapzsinak nézett ki és falánknak. Egyszer csak hirtelen — azt hitte nem látja senki — a kedvenc lapját kitepte a rámából és zsebre dugta. Ez a legveszedelmesebb hiéna. Még a foltokat is megtaláltuk rajta. Belül viselte a — lelkén.

Lucifer a lelkünkben

(Beküldött kézirat.)

Mikor felébredtem márius havának első reggelén és elfogtam a tavaszi napfény szelid pillantását, úgy megörültem, mint a gyermek, aki visszakapta elveszett játékszerét. Csak egy pillanatig tartott az örömmek ez a gyermekes fellángolása, azután valami különös meghatottságot éreztem; hálát, boldogságot, hogy újra megadatott megérem egy tavaszt.

Valószínűleg mindenki érzi, mily óriási ajándéka a természetnek, hogy minden esztendőben ujjaferemti magát, hogy tetszhalott álmából uj életre serken és elárasztja szépségével a világot, hogy a föld méhében megkezdődik az a rejtelmes munka, mely kényeret, virágot és gyümölcsöt teremt testünk és lelkünk táplálékául. Valami nagy és kimondhatatlanul szép köszönetet szeretnék mondani ilyenkor Teremtőnknek, hogy így gondoskodik érdemetlen teremtményeiről, akik mindent elkövetnek, hogy elrontsák az ő csodálatos hatalmas művét, akik diszharmóniát visznek a legtökéletesebb harmóniába. Sokszor arra kell gondolnom, hogy Isten talán nem is a mi kedvünkért tüzi fel az égret a napot, hanem azért, hogy a kis füvek kibujhassanak a földből, az ibolya kinyithassa szép, lila szemét, az ágak rügyeket pattan hassanak, bogarak, lepkék cikázhassanak a fényben, madarak fészkek rakhassanak, zengve dicsőítvén a Teremtő nagyságát. Lehet, hogy mi ez ártatlan teremtmények jóvoltából élvezzük mind e szépséget, gazdagságot és a fényt, akik rászolgáltak a Teremtő kegyelmére, mert nem lázadnak az Ő akarata ellen, hanem a természet rendje szerint élik életüket.

Büszkén mondjuk, hogy az ember a teremtés koronája, hiszen az összes állatok közül miénk az ész és a gondolat hatalma, miénk a tudás, a természet titkainak ismerete és tudásunkkal már-már a Teremtő trónusát ostromoljuk. De ezt az ostromot Lucifer irányítja, Ádámon keresztül, de ez az ostrom a Teremtés műve ellen tör és meg akarja semmisíteni a nagy művet és kimozdítani sarkából a világot.

Mindannyian, akik élünk és átadjuk magunkat a tavasz zsongító örömeinek, gondoljunk arra e pillanatban, akik nem érték meg ezt a tavaszt, akiket gyilkos fegyverek küldtek korai halálba, fiatalok, asszonyok, leányok, gyermekek, akik sohasem láthatják már a napot. Akik még örültek az elmúlt tavasznak és sok-sok tavasznak nézhettek volna még elébe, mély tömegsirok alatt hevernek, sokan meg vakon, nyomorékon tengőd-

nek élő vádként és figyelmeztető jelként, hogy ezt ne tegyék, ez nem mehet tovább!

A tavasz napfénye, mosolygó derüje optimizmust sugároz, hiszen nem tudunk elszakadni a természettől, a mi lelkünkben is virágokat csal ki a napfény, hinnünk kell, hogy ez a tavasz a béke és teremtő munka tavasza lesz. Hinnünk kell, hogy az a rengeteg hajó, repülőgép, ágyu és bomba mind azért készül, hogy őrzői legyenek a békének, hogy oltalmuk alatt békén munkálkodhassanak a termelő kezek, hogy selymet, gyapjút s más ezerféle szépet és hasznosat gyárthassanak a gyáruk mindannyiunk örömére.

Mi, asszonyok, hasonlítunk egy kicsit a földhöz. Mi is szeretjük diszítani magunkat a tavasz örömére, új ruhában, virággal ékesítve üdvözölni a napot, megfiatalodva, megszépülve, akár az anyaföld. Nem is igazi asszony, aki ilyenkor nem érzi, hogy valami újat, valami szépet kell magára aggatnia, egy új színt, új anyagot, új formát, vagy legalább egy kis virágot a tavalyi kosztümre, hogy rajtunk is legyen valami a tavaszból. A szépség akarása, az érte folytatott harc és küzdelem az élet szent szertartásaihoz tartozik és semmivel sem profánabb, mint a lélek ékesítése. Milyen boldogság lenne, ha már ott tartanánk, hogy egyébbel sem kell törődnünk, ha nem kellene reszketnünk attól, hogy villám csap le a derült tavaszi égből, ha apró tavaszi örömeinket nem árnyékolna semmiféle felhő, ha oly békén legelhetnénk az öröm tavaszi rétein, mint a kisbárány, aki nem sejti, hogy báránypörkölt lesz belőle.

i—i

EÖTVÖS: A házasság egészen csinos dolog, csak egy kissé sokáig tart.

BIBEL: Jobb egy háztető sarkában lakni, mint egy veszekedő asszony házában.

(A bibliából) MOZES: Nem jó, ha az ember egyedül van.

BOILEAU: Semmi sem olyan szép, mint az igazság. Egyedül az igazság szeretetreméltó.

SCHILLER: Még a leggonoszabb kézből is hatalmas

BYRON: Az igazság belülről szemlélve, csak maga a jó lehet.

segítséget az igazság.

CORSO SLÁGERMOZGO

GAÁL FRANCISKA

első amerikai világfilmje

KALÓZ KISASSZONY

Rendezte: Cecil B. de Mille. Főszereplő: Friedrich March.

„Csak meztelenséggel lehet tömegsikert elérni“, mondja a színigazgató, akinek fáj a szíve a régi jó szindarabok után

Figyelemreméltó jelenség mutatkozik újabban a szinpadai művészetben, csakugy mint a filmen: a meztelenség kultusza, amely szisztematikusan, programszerűen vonul végig a modern rendezésen Párisban épugy, mint Budapesten és Moszkvában csakugy, mint Berlinben. A világsajtót hetek óta foglalkoztatja egy némi politikai vonatkozásokkal világbotránnyá dagasztott eset: egy meztelen film botránya.

A meztelenség kultusza egész következetes határozottsággal hódított tért az utolsó években az európai szinpadon. Az operettből indult el és mostanáig már elérkezett a drámáig és filmig. A kiállításos operett sekélyes meséje és nem mindig fémjelzett zenéje helyett a színházaknak adni kellett valami mást a közönségnek, hogy odavozzák estéről-estére a nézőtérre. Adták hát

a meztelenséget.

A színházi-üzlet így vélte legjobban kiszolgálni publikumát és jött előbb a nagy női kar, majd a főszereplők egyre hiányosabb és raffináltabb öltöztetése. Előbb még selyem trikók tették diszkrétebbé a szinpadai meztelenséget, majd később a teljes ruhátlanság kifejlődéséhez kétségtelenül hozzájárultak a háborút követő gazdasági viszonyok is.

A színház meg akarta takarítani a nagy női személyzetnek szükséges drága trikók vásárlását és így lett fokozatosan mind több és több meztelenség láthatóvá, amíg a magánszereplők is átvették a takarékoságnak ezt a női kacérság részére annyira kedvező módját.

Igy indult el a meztelenség kultusza az operettből és a francia kiállításos revüből, amely minden látványosságot összezsufol a szinpadon és nem nélkülözheti a legfőbb látványosságot, a tömegeknek mindenkor legizgatóbb láttnivalót: a meztelen testet. Amíg kezdetben csak lassan és fokozatosan hódított tért a meztelenség a szinpadon és sokfajta körülmény járult hozzá győzelméhez, addig ma már egész következetes program a meztelenség kultusza. A rendező, a toillettek tervezője és a szabó szinte kifogyhatatlanok az ötletekben, hogy a színésznő ruhái a testnek minél kevesebb részét takarják csak el és a mai operettek szövegírói is alkalmazkodnak ehhez a már szinte előírásos siker-tényezőhöz. Strandon játszódnak le a mai operettek egyes jelenetei vagy női fehérmű-szalóban, hogy alkalmal legyen a színháznak husz fürdőtrikós, vagy egy szál átlátszó fehérmemübe öltözött fiatal — és természetesen széptestű — nőt a lámpák fényébe állítani.

Az operett-színházak közönsége szívesen fogadja ezt a szemnek nem kellemetlen láttnivalót és már annyira megszokta azt, hogy ugyszólván kezd elengedhetetlen kel-

léke lenni a tömegsikernek.

De hogyan jutott el a meztelenség kultusza a drámai színpadig? Amíg a mai operett csekély értéke és csupán különségekre súlyt helyező szórakoztató célja mellett a meztelenség térhódítása könnyebben érthető, az már sokkal nehezebben magyarázható meg, hogy a drámai rendezés is átvette az operett-színpadnak ezt a bizonyára átmeneti divatját. A magyarázat elsősorban a mai társadalmi drámák alapvető strukturájában keresendő. Nagyon messze vinne annak a kimutatása, hogy a mai dráma — igen csekély kivétellel — mennyire letért a dráma igazi stílusának útjáról és mennyire sablon-dráma az, amit évek óta termelnek:

a házassági háromszög és szerelmi féltés örök problémája körül forog csaknem minden mai dráma éppen csak ezernyi variációban.

A drámának ez a ma már az unalomig megismételt válfaja nagyon alkalmas a meztelenség kultuszára és nem is kell a régi francia bohózatokból kölcsönkérni a hagyományos ágyát, ott van az készenlétben minden üzleti érzékkel vezetett színház raktárában, mint a leggyakrabban használt — ha csak elméletileg is szükséges — butodarab.

A test kultusza? Önkentelenül adódik az az érvelés, hogy a meztelenség a színpadon nem újkeletű, mai jelenség, mert hiszen a görög színpad és a római amfireatrum is sok helyet adott a szép test kultuszának. Akik így próbálják igazolni a mai színpadi meztelenséget, azok vagy nincsenek tisztában a tényekkel, vagy tudatosan hamisítják meg azokat. A régi görögöknél és a rómaiak színházában csakugyan nagy szerepe volt a test kultuszának, amely az atletikai versenyekről diadalmasan átterjedt színpadra is, ott azonban a görög ing és a római toga legfeljebb csak a karokat hagyta szabadon, a test formait pedig egészen másképp juttatta érvényre, mint a mai színpadi öltözködés erotikus izgalmakra számító raffinált félmeztelensége. Ahogyan a mai olimpiai versenyeket csak erős túlzással lehet összehasonítani a görög atletikai játékokkal, éppen úgy a mai színpadi meztelenséget se lehet a görög vagy római testkultusszal igazolni.

Nem a test kultusza az, amelyik a modern színpadra észrevétlenül belopódzott, hanem a meztelenség kultusza és a kettő között óriási a különbség. Amíg a test kultusza az egészséges, szép test nevelésében látta a célját, addig a mai divatban, színpadon és filmen tobzódó meztelenségnek a szép test csak kiegészítő eszköze, célja azonban üzleti: a minden erotikus izgalmakra fogékony tömegek kielégítése. A meztelenség kultusza ugyanolyan mértékbe fog eltűnni a modern színpadról, ahogyan a színpad meg fogja találni ma még vajdó új irányait, új mondanivalóját és új erőteljes kifejezőerejét.

— Semmi kifogásunk sincs az ellen, ha laptársaink átveszik eredeti cikkeinket, de csakis lapunk vagy cikkiróink megnevezésével.

Filozófia négy fal között

Az ember fekszik betegen, köröskörül falak, amelyek közé csak árnyék és a nagy csendesség szorult. Olyan sima, nyugodt és hallgatag minden, az ablakon betűz a nap, délután van és hideg. A mennyezeten virágok, vonalak és színek szerteséjjel, régen voltam így egyedül önmagammal, most nem fontos semmi, nagy józanság és láz, ez a kettő mai életem leitmotiv-ja.

Odakünn emberek vannak, házak, uccák, gyilkosságok, szolid családok és a szél fuj, de a falak megvédelmezik az időjárástól és a társadalomtól.

Most akár Afrikában is lehetnék, vagy elhagyott szigeten, vagy a másvilágon.

A mosdó porcellánja sápadt, a fogaim is fehérek és a kezem is fehéren világít a fehér fal árnyékában. Ha akarom alszom és jönnek a képek, anélkül, hogy idézném őket.

Mi minden is történt velem pár év óta és észre se vettem a nagy tolongásban, hogy ez jó volt, ez rossz volt, ennek örültem, ettől féltem és a tegnapi keserőségek ize elfakult a számban. Ez a nyugalom, a testi-lelki békéé. Ha a gondolat sokáig vándorol, mindig elérkezik egy ilyen oázishoz, tóhoz, amelyben megfürdik és felfrissül. Milyen kevés közöm is van a testemhez, most fáj, hogy az izmaim tölem függetlenül működnek és hogy a gyomrom és a szívem annyira közeli rokonságban vannak egymással, hogyha a gyomromnak baja támad, a szívem is szenved.

Ez a beteg ember derült filozófiája.

Ahogy nő az árnyék, úgy váltakoznak a lélek színei is és ahogy jó az alkony, úgy öltözik feketébe a kedvem is. A tárgyak életre kapnak, a mosdó megszólal, a szekrény elindul, a képek táncolnak és helyet cserélnek a falon és a kandalló altatódalt dudol. De nincs ebben semmi félelmetes, vagy kellemetlen. Ma ők az én társaságom, a szél, a feleségő szomszéd ur és a könyvespolc a jóbarát, aki mesél, igen jó társaság. Most gondolom: „**áprilisban elutazom valahova délre**“.

Ekkor egy sárga folt ugrik a szemeim elé, a tükör játszik, a gondolatfolytonosság megakad, rövidzárlat támad és mrá ez jár az eszembe: „**holnap bemegyek dolgozni**“. Igen. A kutyának elsején lesz a születésnapja és Dantont is ebben a hónapban ölték meg. A kutyának majd májat viszek ajándékba, de Dantonnak még csak emlékmécset sem gyűjthetők. Azidőtájtban Trója pusztulását tanultuk a gimnáziumban, de ekkor már térdig gázoltunk a világháboruban és ez sokkal érdekesebb volt Homerosnál.

Emlékszem: együtt feküdtem súlyos sebesültekkel a csapatkórházban, csupa csonka férfi közt feküdtem félholtan és amikor elvittek a véres hordágyon, tisztelettel megcsodáltak az özvegy és félözvegy asszonyok, akiknek uruk a fronton nézett farkasszemet a halállal.

Igy loptam és rendes polgári balesettel hősi részvétet és azóta sokszor álmodtam ijedt szemeikkel, amelyek rám-meredtek szörnyü félelemmel.

Jó aludni sokat és álmodni régmúlt, vagy soha meg nem történt dolgokat, érezni ismeretlen illatokat, idegen bánatot és új örömöket.

Torony vagyok, sövény és népek jönnek-mennek alattam, szekerek, sorsok és az idő. Mennyi minden történik egy nap alatt.

Egy nap huszonnégy óra. 24 óra! Hogy erre nem jöttem rá eddig, hogy nem jutott eszembe, mennyi sok-sok időt pazaroltam el és egyetlen percről se tudnék számot adni. Huszonnégy... borzasztó micsoda lelkiismeretlenség, fegyházzal kéne büntetni az ilyen könnyelműséget, hisz ez galádabb dolog a sikkasztásnál is.

Ezentul szakszerűen, okosan fogom kiaknázni az időmet. Reggel nyolckor felkelek. Tízig séta, aztán délig dolgozni fogok. Ebéd után séta és olvasás. Aztán ismét munka vacsoráig. Te jó Isten, mit csináljak a vacsora utáni időmmel? Csak nem fogok rögtön lefeküdni. Ez nem is egészséges. Kétségbeejtő, hogy el vagyok állandóan foglalva, soha sincs egy szabad percem és most nem tudok mit csinálni két órával. Két szabad órám van 8—10-ig, istenem holnapra meggyógyulok, felkelek és ismét hajnali négyre jövök majd haza lefeküdni.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Özv. Halász Dezsőné úgy a maga, mint gyermekei, Imre, Ágnes és az alulírt rokonság nevében összetört szívvel jelenti, hogy

H a l á s z D e z s ő

46 éves korában f. év március hó 8-án váratlanul elhunyt. Elvesztettük vele a legjobb férjet, apát, gyermeket és rokont, a legjellemezebb embert, aki Míaga volt megtestesülése mindannak, ami jó es igaz.

Pihenése csendes, drága emléke áldott legyen

**Halász Antal és neje
szülei.**

**Özv. Färber Lajosné
anyósa.**

Halász István és neje

öccse és sógornője.

Fülöp Viktor és neje

sógora és sógornője.

(Minden külön értesítés helyett.)

Sötét szeanszokról, önmagáról és a spiritizmusról nyilatkozik egy aradi spiritiszta

A spiritizmus egyre nagyobb tért hódít nálunk; véleményem szerint több száz ember hódol a spiritizmus tanainak Aradon — mondta informátorom, aki egyébként „**otthon van**” Arad spiritiszta köreiben és maga is buzgó spiritiszta.

Informátorom eleinte szabadkozott, hogy így, meg úgy, van erre hivatottabb spiritiszta is, végül azonban sikerült meggyőzőm, hogy én és rajtam keresztül a nagyérdemű szkeptikus közönség is szívesebben veszi, ha erről a kérdésről egy művészember beszél és nem — mondjuk — egy szaktériu. Már olyan száraz szakférfiu.

Mindenekelőtt disztingváljunk, melyik spiritizmust tetszik érteni? — Azt, amellyel kártyavető nők és orfeumok pódiumain híres „**professorok**” szemfényvesztik a közönséget, vagy azt, amely oly régi dolog, mint a világ teremtése, melynek legfőbb tankönyve az Evangélium és amelyről világhírű tudósok könyvtárakat irtak össze — az igaz, hogy nem nálunk. Az isteni szikra, az az „**est Deus in nobis**” — az ugynevezett Szellem van és örökké él! — ez túlhaladott álláspont, amely ellen kiabálnak és irjanak a mindenkoron feltűnni vágyó szabadgondolkodók, materialisták! azért mégis van, van és van!

— A jó és rossz szellemekről, akik a jó vagy rossz cselekedetre buzdítják az embereket, minden vallás tanít. Maga a biblia is ír jó angyalokról és ír afl ördögökről, illetve bukott angyalokról. A próféták nem voltak egyebek, mint médiumok, látó, halló és író médiumok. „**Jecer haró**” és **jécer hattov**”, — jó szellem, rossz szellem, mondja a héber theologia. Mi egyéb ez, mint beismerése körülbelül élő jó és rossz szellemeknek, akik beleavatkoznak az ember földi ténykedéseibe. De ha beleavatkoznak, akkor lehet velük érintkezni is. Hogyan lehet?

— Ezt tanítja a spiritizmus.

— És nem kerül összeütközésbe a spiritizmus a vallással? — kérdeztem.

Intett a fejével, hogy nem és mindjárt magyarázni kezdte.

— Amit a vallásunk tanít, azt hisszük. Így például „**hiszünk egy Istenben, mindenható atyában, menyek és**

URÁNIA.

Maurice Chevalier

... akit rég nem ... kinek szellemes, bohó parisi mókaira már régóta vágyunk!

Halhatatlan csavargó

földnek teremtőjében és Jézus Krisztusban . . . ki meghalt és . . . halottából feltámadta. Hiszük a testnek feltámadását és az örök életet. . .

szóval hiszünk sok mindent, de mihelyt ezeket a dolgokat a spiritizmus bizonyítja, tüstént vége a hitnek és minden hazugságnak deklarálják. Hol itt a konzekvencia?

— Mózes sem azért tiltotta a szellemidézést:

„ne találtassék közöttetek szellemidéző, halottjós és ki megkérdezi a halottakat . . .”

(IV. Mózes 18., 11. héber szerint), — hogy ezzel azt bizonyítsa, hogy szellemek nincsenek s hogy azokat idézni nem lehet, sőt ellenkezőleg, azért tiltotta, mert a zsidóság tudás és ismeretek nélkül visszaélt a szellemidézéssel, a tulzásig üzte azt, sértette a kegyeletet és alantas szellemek prédájává dobta magát, akár csak a mi zsurhölgyeink, akik tea után neki fognak az ugynevezett „asztaltáncoltatásnak” és éjjelen át spiritizálnak, míg testben és lélekben kimerülve hisztérikus rohamokba esnek, végül orvosért küldenek, aki aztán nagy bölcsen kijelenti hogy „itt a legfőbb ideje véget vetni ezeknek a spiritisztikus számárságoknak”.

— **A spiritizmus végtelenül nehéz tanulni való tudomány,** amely kellő vezetés mellett, alapos vizsgálódás után megtanít bennünket arra, hogy a halál nem pont földi életünk végén, de kettőspont, amely után valami következik még: „a por visszatér a földbe, ahonnan vétetett és a szellem visszamegy Istenhez, aki adta!”

(Ecclesiastes 12., 7.) / Central University Library Cluj

Itt elhallgatott informátorom, megnézte az óráját, aztán lassan szótagoltan folytatta:

Halál nincs, a lélek örök és addig cserél uj és uj alakot, amíg egészen meg nem nemesül.

Mit tagadjam, nagyon megnyugtató volt ez a megállapítás. Részemről már szívesen hittem a spiritizmusban.

— Azt hallottam, hogy a művészek között sok a spiritiszta — mondtam. Ismer ön spiritiszta művészt?

— Ismerek sokat, köztük egy elég jónévűt is: William Shakespeare.

— „Több dolgok vannak földön és égen, Horatio, mintsem bölcs elmétek álmodni képes!” mondja Shakespeare Hamletje. A kiváló és mindnyájunk által csodált szellemóriás munkáiban lépten-nyomon, mondhatnám majd minden művében fellelhetők ilyen és ehhez hasonló mondások, melyek azt látszottak bizonyítani, hogy igenis ő is hitt a misztikumban, a földi szemek előtt rejtett dolgokban és bátran kimondom:

Shakespeare, tudva, spiritiszta volt.

— Ha valaki kételkedne ebben, olvassa csak jól Hamletet és látni fogja, hogy a legremekebb spiritiszta módon adja az ifju Hamletnek tudtára édes apja szelleme az ő gyalázatos megöletését. Hamlet nem egyéb, mint egy látó médium, akinek apja szelleme testet öltve, azaz material-

zálva megjelenik. Ha olyan kiváló lángelme, mint Shakespeare, nem is egy darabjában szerepelteti a spiritizmust, úgy annak létét még sem lehet talán lekicsinyelni, vagy egyenesen semmibe venni.

— Még csak egyet — mondtam a mesternek. — Sokszor hallotam már, hogy a szeanszokat azért tartják — mindig sötétben, mert . . . hogy is mondjam . . . mert a világosság nem kedvez a spiritiszta igazságoknak.

— A spiritizmus természettudomány. Minden természettani experimentum sikere bizonyos törvényekhez, szabályokhoz van kötve, ha azokat nem tartjuk be, úgy az experimentum nem sikerülhet. Így vagyunk például a fotografálással is. Kérdezhetné valaki, mire való a fotografálás-hoz a camera obscura, miért nem csinálják ezt napvilágnál, aki sötétben dolgozik, az csal . . .

A szeanszoknál azért van szükség a sötétségre, mert napfénynél, vagy jól kivilágított szobában a szellem nem képes annyi élő anyagot felvenni, hogy láthatóvá tegye magát.

— Bárhol a természetben az élet képződése sötétben történik, a gyermek éppen úgy fejlődik a sötétben, mint a kis csibe a tojás sötét belsejében, sőt a buzasrem is a sötétet keresi a föld alatt, hogy csirázhassék és új életre ébredjen.

Elmondta még a művész, hogy a szelle mek éppen úgy dolgoznak odaát, mint mink idelent. Megtörtént már sokszor, hogy szeanszon megidéztek valakinek a szellemét, az illető szellem azonban akkor nem ért rá megie lenni más-nemü elfoglaltsága miatt, ellenben megjelent egy ideg-
pajkos szellem és a megidézett nevében mindenféle vicces dolgokat mondott.

Ez nagyon tetszett nekem, hiszen eszerint odaát nagyon jó dolguk van a szellemeknek?

Még viccelni is van kedvük, ha ráérnek.

LINDNER: A féltékenység a szerelemben a citromsav.

GOLTZ: A szerelem nem a szabadság, a reflexiók, vagy az iskolaokoskodás tárgya, hanem a szív végzete.

GEOTHE: Mások nagy előnyeivel szemben csak egy segítség van: a szerelem.

ANAKREON: Nem szeretni rossz, szeretni szintén.

LOCKE: A lélek igazsága a legszebb a szemnek. Viszont semmi sem csunyább és értelmetlenebb, mint a hazugság.

Irógépek eladása, számológépek, töltőtollak javítása.

Az ország legrégebb, legjelentősebb szaküzlete

M. S Z E G F Ü

ARAD, Strada Bratianu No. 7. — Telefon 111.

Higyjünk az új tavaszban . . .

Naptárunk szerint néhány nap múlva kezdetét veszi a tavasz. A hideg, zord tél fagyát, havát, jegét a langyos tavaszi fuvalmak leolvasztják az öreg Föld hátáról s a dermedt tél után az élet minden vonatkozásában megindult az újjáéledés nagyszerű processzusa. A hovatovább melegebb és fényesebb sugarakat lövelő nap termékenyítő ereje új életet önt a Földre, a növény- és állatvilág vérkeringése újra felpezsdül, erdők, mezők, rétek, szántóföldek újra megtelnek szorgalmas, munkaszerető emberekkel, akik jó szívvvel látnak békés munkájuk után.

Aki a világ folyását visszatükröző napilapokat szorgalmasan olvassa, megfigyelhette, megállapíthatta, hogy abba az erős békevágyba, amely embermilliók lelkét áthatja, zavaró hangok gyűlnek.

A háboru befejezése óta eltelt 20 esztendő még mindig kevés volt ahhoz, hogy embermilliók lelki nyugalalmát teljesen helyreállítsa s a háboru által felkorbácsolt szenvedélyeket, emberi rosszindulatokat, gyűlölködéseket kiirtsa, eltüntesse.

A békekötések megtörténtek, de a háborut viselt országok békét szomjazó népei még ma sem találták meg az egymás szívéhez vezető utat. Embertestvérek milliói ma is agyarkodnak egymásra s a kíméletlen gazdasági háboruk, csatározások a világ békéjének rossz szolgálatot tesznek. E háboruk elorsvasztják a béke kedves virágait s gyűlölködést teremtenek ott is, ahol a krisztusi szeretet igyekszik összekovácsolni a sziveket.

Tavasz küszöbén állunk, amikor a nagy természet rügybe, bimbóba készül szökkenni, de vajjon a népek sorsának intézői megértik-e azt az isteni bölcsességet, amellyel az éltető nap sugarából a kis fűszálnak, a döngicselő méhnek, az egymást öldödni képes embertestvérek millióinak fényt és meleget egyaránt bőven juttat? Megértik-e a tavasz jelenségeiből, hogy az eljövendő világbékét nem a gyűlölködés, az emberi kapzsiság, igazságtalanság fogja megteremteni, hanem az az embertestvéri szeretet, amely nem öldöklő fegyverekkel, romboló eszközökkel, hanem az egymásra utaltság felismerésével fogja célját elérni.

Higyjük és reméljük, hogy ez a tavasz meghozza az elgyötört emberiségnek valódi békéjét, teljes nyugalalmát, amely nélkül a háboru rombolásait, pusztításait helyrehozni lehetetlen. Ezzel a hittel, ezzel a reménnyel köszöntjük a várható új tavaszt ez évben is.

LA ROCHEFOUCAULD: Az igazság nem gyakorol olyan sok jót, mint amennyi rosszat és gonoszat annak hamis hitészata.

Nem viccelnek már az utazó

Arisztokrata utazók és könyvügynökök a vonaton. — Kis beszámoló az utazók sorsáról.

Valamikor régen, még a „békeidőkben“ sem volt a legirigylésreméltóbb a kereskedelmi utazó sorsa. Hát még most! Nincs az a bányász, vagy erdei munkás, aki nehezebben keresné meg kenyerét, mint az utazó. Sőt, a sarkutazók sorsa is gyakran kedvezőbb, mint a kereskedelmi utazóké.

Csak aki látja őket a harmadik osztály kemény fapadjain szorongani és minden este más szállódában aludni, restikben ebédelni, az tudja megérteni, hogy milyen nehéz ma utazónak lenni.

A kereskedelmi utazó egész héten át emberfeletti küzdelmet folytat a megélhetésért. Faluról-falura, városról-városra jár, hogy „összehozza az üzletet“ — a gyárosnak, vagy nagykereskedőnek. És boldog, ha jó üzleteket kötött, mert akkor ő is keresett valamit.

Az utazók között is kialakult az arisztokraták csoportja. Ezek azok az utazók, akik a nagy cégeknek utaznak, vagy kitünő képviselőjük van. Az ilyen utazók tényleg sokat keresnek, de kevesen vannak. A jó képviselőhez ragaszkodnak és senki sem válik meg tőle. Van azonban olyan utazó, aki már az általa képviselt áru által is arisztokrata. Például: a gyógyszerárú utazó. Ennek azért jó a sorsa, mert egy városban csak néhány helyen kell „látogatást“ tennie. Ezenkívül intelligens vevőkkel van dolga, akik rendszerint „prima“ fizetők is. Néhány gyógyszerutazó tényleg nagyon szépen keres és soknak már tekintélyes vagyona is van.

A többség azonban csak tengődik és éppen annyit keres, hogy megél.

Gyakran ez sincs meg, sőt előfordul, hogy ráfizet a heti turára.

A rossz gazdasági viszonyok következtében az ugynevezett delkrederes utazók nagy összegeket fizettek rá utazói tevékenységükre.

A vesztett összegeket leírják követelésükből és van több utazó, aki egész keresetét elvesztette a jótálláson.

Jellemző a kereskedelmi utazók helyzetére, hogy már a viccelést is abbahagyták.

A régi utazó-viccek megszűntek. Nincs kedve mókázni az utazónak. Most minden figyelmét és energiáját az üzlet megkötésére koncentrálja. De a kereskedő sem reagál már a tréfára. Neki ma „kuláns“ feltételek kellene, kedvező fizetési terminusok és legfőképpen, hogy „nyitva“ jöjjön az áru. Viccel ma már nem lehet megfózni a kereskedőt.

És ha az ember a vonaton utazik és hallja az utazók keserves panaszát, elszorul a szive.

Hátha még az utazó páriákat látja: a könyvügynökök Ezek a legkivételtebbek az utazók társadalmának, holott

ez teljesen indokolatlan. A könyvügynök árja a könyv, miként a textilkereskedőé: a vászon. Ő épp úgy utazik a könyvvel, mint a többi utazó az ő árujával. És mégis lesajnálják őket. Pedig nincs ok rá. Egyenlő a sorsa az utazónak, akár vasban, akár könyvben utazik.

Pénteken és szombaton térnek vissza az utazók a heti turáról. Már a vonatban vesézik egymást holmi tragikomikus öngunnyal, és mindegyikük azzal dicsekszik, hogy milyen rossz üzleteket csinált.

Egyik tulakarja licitálni a másikat a ráfizetésben. És ez az önguny hüen jellemzi azt a helyzetet, amelyben ma az utazók élnek: sok strapa, kevés haszon és nagy kilátástalanság...

Halász Dezső †. A napilapok részletesen beszámoltak a Färber Lajos r. t. igazgatójának, Halász Dezsőnek tragikus haláláról s arról az általános részvétről, amit várososszerte keltett ez a szomorú haláleset. Ez emberi megértés és az emberi igazság volt Halász Dezsőnek életcélja. Megértett mindent, de különösen megértette a szegényeket és a szenvedőket. Adott, mindig csak adott. Adott pénzt, segítséget, munkát, jó tanácsot, baráti szolgálatot és nem várt ezért cserébe viszonzásul semmit. Adott, mert a lelke úgy parancsolta, hogy adni kell, mert úgy érezte, hogy jónak kell lenni. Ez volt az emberi megértése. Jó volt, igaz volt, dolgozó ember volt Halász Dezső. Mindig magasabb volt mindenkinél, őszintébb, tisztább. Olyan nehéz most irni egy hidegen zakatoló gépen. Talán hasított ludpennával, finom pergamentre kellene gyönyörű betűket, rajzolt iniciálékat vetni az igaz embereknek kijáró komoly tisztelettel. — Egy igazi Ember haláláról kellene írunk s mégis, inkább az életéről beszélő szavak ömlenek elénk. A képek lassan elmosódnak s csak az emléküik marad meg ezerféle alakban a lelkekben. Közéleti népszerűsége, mely sohasem állott az egyéni hiúság szolgálatában, fentartja nevét még hosszú időn keresztül. Egyike volt azoknak a nagyon keveseknek, akikről elmondható, hogy szociális és karitatív tisztségekért elismerést, dicséretet nem várnak, hanem magáért a munkáért dolgoznak. Halász Dezső majdnem minden aradi jótékonyági egyesületben vezetőhelyet foglalt el. Komolyan, önzetlenül és odaadóan dolgozott minden jóért, szépért, emberiért. Fájó szívvel bucsuzunk mi is a város egész társadalma nevében Halász Dezsőtől. Az a nagy közönség, amely utolsó útjára elkísérte és koporsóját sirva állta körül, tanúságot tett arról, hogy Halász Dezső élete értékes és nem hiábavaló volt. Akik koporsóját körülállták, nemcsak hulló virágot hoztak utolsó üdvözetül, elhozták mélységes bánatukat is és fogadalmukat, hogy emlékét soha el nem muló tisztelettel megőrzik.

Ahal már nem fáj semmi . . .

A temető kint fekszik egész a város végén. Kis ugribak-tató uccák és poros akácfaék vezetnek el odáig és hórihorgás gyárkémények merednek köröskörül az égnek. Szegény halottakat már itt sem hagyják békében. De ma nincs tutulás, nincs zaj, nincs munka, ma ünnep van, csend uszik a levegőben és a nagy, békességes nyugalom aranyhálója borul mindenre. A kapu előtt gyerekek játszanak és a sirok között leányok sétálnak karonfogva, mint a ligetben; a halál parkjában senki sem fél.

Sok össze-vissza dobált sir tolong egymás hegyén-hátán és virágos fakeresztek horgonyoznak a sirdombok tövében. Kis gyerekek kis kereszttel, öreg emberek nagy kereszttel fekszenek, messziről úgy néz ki az egész, mint egy térkép, amelyen a hegyek és a mezővárosok kis fekete pontokkal, míg a komolyabb folyóvizek és a szabad királyi városok dupla karikákkal vannak feltüntetve. Feljebb már előkelő kripták, kápolnák és családi sirboltok állnak márványkövel és rácskerítéssel, mint az uri-magánpaloták. Este még méces is világít az ablakukban. Ugy meglátszik minden siron a szeretet nyoma. A fák gondosan lenyirva, a gyep megfésülve és a sirkövek aranybetűi ragyognak a lebukó nap tüzében: legjobb apa, legjobb nagyapa, legjobb férj . . .

Az egyik márványköbe kerek fénykép van erősítve, vidámarcu, bajszos, kövér bácsika mosolyog le az üveg alól, még fiatal házaskorában kaphatta el a fotografus, amikor dehogy is gondolt a halálra és a temetőre, csak az asszonyra meg a gyerekei jártak az eszébe és örült erősen az életnek. Az egyik padon ketten ülnek, egy fiu és egy leány, nagyon közel egymáshoz, csöndben elálmélkodva. Talán testvérek és az apjukat jöttek megsiratni, vagy fiatal házások, vagy szerelmespár, akik a lármas városból a temetőbe hozták ki a maguk szomorúságát, hogy megtalálják egymást. Mert a halottak csöndje nagyon erős abroncsot tud ütni a szivekre. A halottak örökké élnek és

a halottak ezerszer gazdagabbak minden földi milliárdosnál, mert az övük a csönd birodalma.

és talán ez is az igazság: új élet a sirokban.

De egészen gondozatlan, elhanyagolt sirok is vannak. Szegény halottnak biztos nincs már senkije, vagy talán elfelejtették, vagy rossz ember volt és nem szerették, senki jószíve nem huzott hozzá és csupasz, letaposott sirjára idegen halomról szöknek fel a kék trombitavirágok. A tulsó soron a régi, beomlott sirokat újraássák és új halottakat temetnek beléjük. Mert a temető kicsi és az emberek egyre halnak. És ki emlékszik már a régi halottakra? Egy-két penészes, sárga csont, vigyorgó koponya, bordák és lábszár-csontok, ami az ásó nyomán kiördül a mélyből, alig félkiló az egész, ennyi minden, ami megmaradt belőlük. A többi már rég elporladt, felfalták a férgek, elsápasztotta az idő és beitta a szomjas föld.

Élet és halál, szerelem és üzlet az Ország- Világ fotó iporterének lencséjén keresztül

(Bucuresti.) Édesség. Szendvics. Likőrök. Bunda. Flört. Parfüm. Elegancia. Suttogás. Mosoly. Vágyódás. Izgalom. Méreg. Féltékenység. Síberek. B. párok. Zsidónők. Művész-
nők. Kokottok. Bakfisok. Léhütők. Kalandorok. Bohémek. Parvenük. Törzsvendégek. Gavallérok. Ruék. Naivak. Nai-
vák. Még mindig szépek. Emailarcnak. Karminszájuak. On-
doláltak. Rövidhajuak. Manikürözöttek. Keztyűsök. Gyűrű-
sek. Sóvárak. Szomjasak. Heccegők. Hercegnők. Unottak. Pénzeszsákok. Kalandhajszolók. Kibéreltek. Palik. Strick. Almondainek. Mindneüttotlevők. Jólvasaltak. Nosztalgia-
sak. Külföldetjártak. Szinkeresők. Művészek. Életművezetők. Haladók. Kezdők. Társaságbeliek. Átfutók. Szemvillanások. Fejbolintások. Összenézések. Lábtaposások. Kézsimítások. Csalogatások. Igrékezesek. Félrenézések. Félrelépések.

Igy fest belülről egy fővárosi lokál.

Mintha valami exotikus parfüm lebegne az emberek fölött, közvetlenül és szégyenkezés nélkül elárujják a törzsvendégek, kik ők és mit kívánnak egymástól.

A hölgyek keresztbe teszik a lábukat és mutatják a se-lyemharisnyájukat a térd fölött. De nem jönnek zavarba akkor sem, ha a félrelebbent szoknya egy keskeny rózsaszín bórshalagot is látni enged. Nem huzzák ki kezüket az urak kezéből, a B. U. C. sz. C. köz. haj. br. k. sz. t. e. y. k. e. l. e. b. u. j. n. a. k. az illatos nőbke, simogatások, csiklandós nevetések napirenden vannak ebben a pazarul berendezett helyiségben, ahol a flörtökből gyorsan reálisabb szerelmek támadnak, melyek épp olyan hirtelen el is múlnak, ahogyan keletkeztek.

És a párok váltakoznak. Az ur holnap már B. ur hölgyével ül és viszont. És nem is szégyenkeznek egymás előtt, nincs álszemérem, sőt, tulságos szemérem sincsen.

Édességeket majszolnak, szeretnek és szakítanak, nyílt színen, nem hagyják magukat zavartatni. És ez a zavaros és szinte, leleplezetlenül komisz társaság, éppen nem visszataszító, sőt tagadhatatlanul érdekes. Valami nagyvonaluság, világvárosi fölényesség érzik a törzsvendégeken jellegzete-
sen nyugati, párisi ize és hangulata van enne ka lokálnak, és ne méltóztassék azt hinni, hogy itt csak a hivatalból könnyü erkölcsü nők, kokottok, kirakatszínésznok, könnyelmü asszonyok, vigözvegyek és lovagjaik járnak. Nagyon sok előkelő társaságbeli urikisasszonnyal volt szerencsém itten találkozni és tessék elhinni, hogy mindezek a kisaszszonyok férjhez fognak menni, talán sokkal jobban és előbb, mint a visszavonultak és csak gondolatban szabaderkölcsűek.

A BIBLIÁBÓL (SALAMON): A hamis nyelv a tulajdonosának is szörnység.

Panaszkodnak az orvosok: nem fizetnek a betegek

(Beküldött kézirat.)

(Oradea.) Békében a legszebb pályák egyike volt az orvosi. Az orvos, amint kész volt egyetemi tanulmányaival, rövidesen kitűnő existenciát teremtett. Lakás bőven állt rendelkezésére. Duskálhatott a legjobb helyeken 4—5 szobás lakásokban, amelyek impozáns várószobáiban egyszerre akár husz betegis eltért. A butorok, a felszerelés kítelt 4—5 ezer koronából, amelyet részletben ki lehetett fizetni, amíg elkövetkezett a házasság ideje. Az orvosi diplomának ezen a téren is meg volt a maga értéke, mert hiszen egy gyenge orvos leggyengébb jövedelme meghaladta akármelyik tisztviselő dotációját. A lateiner pályák minimuma 3—4000 korona volt havonta és a kutya se ismerte azt az orvost, akinek hét-nyolc betege nem volt naponta. Egy beteg pedig egy forintot jelentett. Mostan egy vizit 100 lej. Ennyi névleg, tényleg azonban sokszor kevesebb.

Az orvosok panaszkodnak. A fiatalok is, a megieft, beérkezett doktorok is, akiknek tíz-husz éve meg van a maguk kiterjedt pacienturájuk. Panaszkodnak egyiformán a speciálisták, a fogorvosok, az egyetemes orvostudorok, a sebészek. Nem a betegekben van a hiány. Nem a közegészségügyi állapotaink javultak olyan rövidesen, hogy egy néhány orvos kenyértelenségéről lehet tartani. Nem a betegek fogytak el, hanem —

a fizető betegek.

Az orvosok a körülményekhez képest akarnak védekezni és egy megindulásra váro újabb orvosmozgalom főleg a gazdasági helyzetet akarja figyelembe venni. Hogy

legalább azok a betegek fizessenek, akik tudnak fizetni, akik tehetik.

Ezt pedig úgy vélik elérni az orvosok, hogy felemelik a vizitdíjat s az általános tarifát. Így legalább duplán fizetnek azok, akik honorálni tudják a lelkismeretes, sok vesződséggel, fáradsággal, rejlőséggel járó orvosi munkát.

Egy orvos a jelenlegi helyzetről a következőket mondotta munkatársunknak:

— Az orvosi hivatással együtt jár, hogy a jelentkező beteghez nem lehet az az első kérdés, **mit tud fizetni**, hanem mindenkor az, hogy hol fáj: **mi a baj?** Az orvos gyógyít és páciens mindaddig nálas s bármely költséges mód sem drága neki, amíg a gyógyulási folyamat tart. Aztán vagy nem tud, vagy nem akar fizetni. Azokról, akik nem tudnak fizetni, csak mondani semmi rosszat, — még akkor is ritkán, ha az illető a kezelés után bucsu és bejelentés nélkül távozik. Ami elég sokszor előfordul az orvosi praxisban. Az orvos nem futhat az ilyen kintlevőségek után, hiszen végtére

fizetne a beteg, ha lenne neki honnan, miből? De előfordul, nem egyszer és nem kétszer, hogy

gazdag, jól szituált polgárok olybá veszik az orvosi kezelést, mint valami baráti szivességet,

vagy úgy tesznek vele, hogy majd fizetek, nem olyan sürgős az annak a doktornak. És nem ritkán a peres eljárásig el kell menni az ilyen renitensekkel szemben — hangsúlyozom —, akik legtöbbször igen jómóduak.

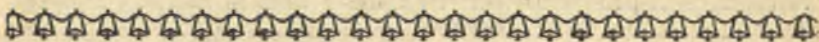
Beszélnék egy dús gazdag vidéki földbirtokosról, aki az egyik operatőrt kereste fel, súlyos belső fájdalmakról panaszkodva. A földbirtokosnak szabályos vakbélgyulladás volt és meg kellett operálni. Az operáció sikerült, a földbirtokos hazautazott. A tiszteletdíjról azonban megfélemedezett. Amikor hónapok múltán felszólítást kapott, felháborodva mesélte barátainak:

— **Még pénzt kér azért, amiért felvágta a hasamat.**

Pedig nem is volt semmi bajom. Az a kis gyomorgörcs elmúlt volna magától is. Persze, ha az ember hozzá megy, mindjárt operálni akar.

Az orvosok, akik a honoráriumot igen gyakran a beteg fizetőképessége szerint állapították meg, arra gondolnak, hogy az új megoldás sokkal hasznosabb lesz. Ha nagyobb a tarifa, a betegek száma megmarad. De aki fizet, legalább duplán fizet. Ha ugyan a betegek fizetőrésze nem helyezkedik más álláspontra. Hogy a nem fizetőért is ő viselje az orvosi költséget: **annyira csak nem beteg.**

Igazán **nem irigyelhető sem más betegek, sémj az orvosok helyzete.**

LAMARTINE: Az Isten az igazságot a zseninek teremtette.

EURIPIDES: Az igazság szava szelidül hangzik és egyszerűen.

GEORGE SAND: Az elhagyott csak árnyéka az embernek és akit nem szeretnek, az mindenütt, mindenki között egyedül áll.

HEBBEL: A férfi sehosem érzi úgy saját értékét, mint egy asszony keblén.

GRILLPARZER: A szerelem varázshatalma az, hogy mindazt megneemesíti, amire rálehel.

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

GOLDSTEIN LAJOS

divatáruháza, Arad, Str. Bratianu 2.

Mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújtunk kosztüm és kabátujdonosságokban; bársonyok, selymek és mosóanyagokban. A hölgy- és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye.

Nem készült tüntetés, csupán egy hölgy uccai cipőtisztításhoz kibicelt nyolc férfi

Feltűnt a Schutz-cég előtt a járóelőknek, hogy a sarkon elhelyezkedett cipőtisztítót nyolc férfi veszi körül. Aradon általában kíváncsiak az emberek, ketten a járók közül tehát a nyolc férfi mellé állottak kilencediknek és tizediknek, egy fiatalember pedig a cipőtisztítóhoz hajolt azzal a kérdéssel: történt-e valami? A cipőtisztító éppen egy nagyon fess, fiatal hölgy cipőjének fényesítésébe volt elmerülve és úgy tett, mintha nem hallotta volna a kérdést. Amikor azonban elkészült a munkával és önagysága eltávozott, a tiszteletdíj megolvasása után körülnézett, ki az, akit érdekelt, hogy történt-e valami. A tömegnek azonban már nyoma se volt. Mindössze ketten maradtunk és a cipőtisztító elnevette magát:

NEHÉZEBBŐL MEGÉLNI

— Mit szólnak, kérem, milyen gyorsan eloszlott a tömeg? Többen, akik utólag jöttek, bizonyára azt hitték volna, hogy sorba kell állani. Pedig csak néhány olyan fiatalember volt itt, akik nem annyira az én tisztítási módszeremre, mint a hölgy cipőjére voltak kíváncsiak. Sorbaállásról, sajnos, szó sem lehet. Esős időben egyáltalában nem jön senki, sőt: ilyenkor ki sem nyitjuk a boltot, ezt a kis ládát itt ni. Minek? Szép időben is nagyon meg vagyunk elégedve, ha mindennap akad néhány festés, vagy tisztítás.

— Talán még mindig sokba kerül? — kockáztattuk meg a kérdést.

— Sokba? Ugyan kérem. Fél vagy egész fekete cipőt 6 lejért, a színeset nyolc lejért tisztítják. A magas fekete vagy színes női cipők tisztítása sem kerül többbe, mint nyolc, illetve tíz lejbe. A sárga vagy barna csizma tisztítása pedig direkt olcsóság, mindössze husz lej, úgy hogy már a potom tisztítási díjért is érdemes sárga vagy barna csizmát vásárolni... Nehéz ebből megélni...

— Nono. De festés csak akad? Hiszen az imént is festett.

— Az imént igen, de egyébként tessék elhinni, a cipők befestésével se nagyon sietnek az emberek, holott ez sem kerül sokba. Félcipő husz, egész harminc lej. Igaz, hogy az ugynevezett luxuscipőkre: antilop, glace szarvasbőrcipők tisztítására és festésére nincsenek egységes tarifák, de azért az sem ok arra, hogy kerüljenek bennünket az emberek, mert ezeknél a luscipőknél viszont megegyezés és a kuncsaft hangulata szerint változnak az árak. Ha jó, illetve tűrhető állapotban van a cipő, a tisztelt illető hangulata pedig rossz, a tisztítás a luxuscipőnél is mindössze husz, a fes-

tés pedig harminc-negyven lejbe kerül. Ha azonban a hangulat jó, a tisztításra vagy festésre szoruló luxuscipő pedig gyenge állapotban van, akkor bizony megegyezés után is belekerül a luxus cipő tisztítása husz, festése ötven-hatvan lejbe.

A KONZERVÁLT CIPŐ.

— És mikor van aránylag több dolog?

— Szombaton délután és elseje táján, de akkor is csak szép időben, mert ha szombat délután, vagy elseje után esik, inkább talpaltatnak az emberek. Szép időben azonban mégis csak eszükbe jut, hogy a cipő tisztításra, vagy festésre szorul, mert bizony a legtöbb ember még mindig olcsó gyenge cipőben szaladgál. Az anyag mindenestre jobb már, mint a papiroskorszak idején volt, de még mindig nem a régi békebeli. Nem mint üzlet, hanem mint privát ember mondom tehát, hogy még a nem luxuscipőnél sem fényezés, ha gyakrabban tisztítatják, vagy festetik. Ebben az esetben tudniillik... ejnye, hogy is hívják azt a husételt, amelyet a háboru alatt bádogdobozban tartottak?

— Konzerv?

— Igen, igen konzerv. Azt akartam tudniillik mondani, hogy a festés és tisztítás által inkább konzerválva lesz a cipő. Ezt rendszerint meg is mondjuk a hölgyeknek és az uraknak, mert majdnem annyi a nő, mint a férfi kuncsaf-tunk. Sok fiatal emberrel alaposan ki is beszélhetjük magunkat, mert rendszerint lábukon tisztítatják vagy festetik a cipőt. Néha félóráig is türelmesen állanak egy lábon, mert ideje soknak van mostanában. A hölgyek ellenben, már tudniillik a fessek, szépek és fiatalok vagy itt hagyják, vagy a leánnyal küldetik el a cipőt tisztításra, vagy festélre. A viláért sem állának itt tíz percig féllábon, mert a multban, amikor egyszer-másszor lábukon tisztították a cipőcskét, mindig észrevették, hogy olyankor rendszerint néhány fiatalember kibicelt nekünk és kibicelés közben olyan ártatlan arcot vágtak ezek a huncut fiatal emberek, mintha semmi más nem érdekelné őket a világon, mint az, hogy fejlődött-e és mennyit a — cipőtisztítás...

SOPHOKLES: Balga az, aki a szerelemnek, mint egy birkózó az öklével, ellenszegül. A szerelmet az Isteneknél is megtalálhatjuk.

HIRLAP

a legelterjedtebb magyar
kisebbségpolitikai napilap

A R A D

Str. Meşianu 1. — Telefon 97.

Magyar elterjedtségénél fogva a legeredményesebb hir-

Arad 2238-ban

Ezt a nagyjelentőségű cikket tulajdonképpen nem én irtam, hanem az Európai Egyesült Államok legfőbb kereskedelmi bizottságának egyik tagja, dr. Jack Jeromos, aki 2238-ban, tehát háromszáz év múlva megtekintette Aradot és az itt látottakról ezeket írta a Bizottság hivatalos lapjába:

A London—belgrádi expressz egyik első osztályu hálófülkéjében Aradon keresztülmenet, úgy gondoltam, nem vesztek semmit akkor, ha megtekintem ezt a várost, melyről, ha jól emlékszem, már alkalmam volt egyizben hallani.

Kiszálltam hát a pályaudvaron s mondhatom: első impresszióim már jólesőek erről a városról, amely itt fekszik egy Mures nevű folyó mindkét partján és melynek állítólag több, mint egymillió lakósa van. Mondom: a pályaudvar grandiózus épületét egyenesen a drezdaival, vagy hasonlóság szerint az antwerpenivel állithatom szembe. A pályaudvar homlokzatán ott leng az Európai Egyesült Államok és a város lobogója. Meglepett, hogy a pályaudvar a Középeurópában divatos pályaudvari építkezéstől eltérőleg nem hét, hanem csak öt emeletes, mindez pedig azért, mert a geológusok véleménye szerint a földrengések nemsokára délkeletről huzódva, elérik majd azt a zónát, amelybe Arad is tartozik.

Az expressz-autobuszunk, melynek első osztályára felszállok, egy több, mint három kilométer hosszú uton, a Boulevard Regele Ferdinandon repül velünk a város szíve, a ragyogó kereskedőnegyed felé. Mondhatom: bámulásra méltó ez a kereskedőnegyed, amely egyesíti magában a kelet zsi-bongásdt, zaját a nyugat finom izlésű hangulataival, melyek megkapóak. Így itt, ahol Aradvárosának körülbelül ötszáz nagyszerűen berendezett üzlete foglal helyet, a kirakatok előtt állandóan óriási tömegek hullámszerűen, amelyek az érdekesebbnél érdekesebb nyugati revüket szemlélik. Mivel másnap hajnalban szándékoztam tovább utazni, délután kettőkor a város központi aeroplán-állomásáról felszálltam egy induló G. P. 643 hatszárnyu repülőgépre, amely örült irammal repült át a várost pontosan kettészelő Mures csodás hidjai felett. A város másik oldalán van a kulturcentrum-kelet, eddig még sehol sem látott kulturpalotával, színházakkal, melyek párját ritkítják és mozgószínházakkal, melyekből állítólag ötvennyolc darab van Aradon. A muzikát egyébként egy hatalmas tröszt három tagból álló direktóriuma vezeti. Engem azonban sem a ... .., sem a színházak nem érdekelték annyira, mint Arad Operája, ahol tudvalegőre e

pillanatban egész Keleteurópa legnagyobb szimfonikus zenekara működik. Tekintve, hogy az esti előadást elutázásom miatt nem látogathattam meg, délután félnégykor elmentem az Opera délutáni előadására. Nagy szerencsémre Nihil Nemorisnak, a világhírű párisi költőnek és komponistának „A Halál, az Árnyék és a Vastraverz” című neoultra hipperista operája volt műsoron. Mondhatom, nem bántam meg, hogy utamat Aradon félbeszakítottam, ha csak egy rövid félnapra is, mert az operában való tartózkodásomat életem legnagyobb művészi élményei közé számíthatom. A zenekar itt mintegy nyolcszázhetven tagból áll és a karmesterek villamosárammal kapcsolt billentyűk segítségével dirigálják a zenekart, olymódon, hogy a központi kapcsoló drótjai összeérnek a zenekar tagjainak hangszereivel.

Az operából jövet, még mindig a nagyszerű előadás hatása alatt állottam és állandóan fülemben dübörgött a világhírű „Vastraverz-induló”, melynek különösen utolsó 77 akkordja ragadta tapsra az operában megjelent több, mint tízezer főnyi közönséget. Üzleti ügyeim intézéséhez kezdtem. Ezek az üzleti ügyek mindössze abból állottak, hogy előkészítem jelentésemet az ittlátottakról. Éppen ezért meglátogattam néhány gyárat, így közel félórát tartózkodtam az Első Központi Anyagcsavargár hatalmas épületében, negyedóra hosszát szemlélődtem a gummiarabikumgyár szárítójában, amely páratlan a maga nemében. Egyik kiváló aradi szakembertől megkérdeztem, hogy körülbelül hány jelentősebb gyárüzeme lehet Aradnak. Az illető, akinek jóhiszeműségéhez és képességéhez nem férhet kétely, kijelentette, hogy Aradon e pillanatban mintegy 299 gyár működik, melyek közül legjelentősebbek a Haranggyár rt., a Muresmenti Fogpiszkáló Üzem és az Első Középeurópai Luftballon Öntőde. Ez utóbbinak különösen hatszáz méter hosszú, háromszáz méter széles s mintegy négyszázötven méter magas központi fújtatója a legérdekesebb. Egyik aradi kulturférfit külsőre megkérdeztem a legnagyobb múzeumot, ahol figyelmemet legjobban egy hat méter hosszú rozsdás vasroncs kötötte le, amelyet állítólag 1938-ban, tehát pontosan háromszáz évvel ezelőtt közlekedési eszköznek használtak Aradon, autobusz néven. Az éjszakát a Grand Hotel Szodoma, Gomorra, volt Vadászkürt negyvenemeletes szállodájában töltöttem, ahonnan reggel öt órakor utaztam el a nyugat-keleti expresszrel Bagdad felé.

KONFUCIUS: Van-e ő rajta kívül még más is a világon? Van, de nem részemre.

SAPPHO: Ah, mily szép a szerelem nyájas mosolya! Ha látom, elakad szavam, a nyelvem megbénul, a bőromön tűz fut át. Nem látok, nem hallok, hideg verejték üt ki rajtam, meghalok.

BOERHAVE: Az igazság pecsétje az egyszerűség.

FONTENELLE: Ha a markom igazsággal volna tele, ugyancsak őrizkednék azt kinyitni.

Kőművesinas a baiamarei festőiskolában

(Baiamare.) Karácsony óta a kis Barbizonban festeni tanul egy fiatal fiu. Balázs Péter a neve. Erről a gyerekről — megjósolhatjuk — még nagyon sokat fognak beszélni, mert ez a Balázs Péter a jövő nagy festőjének ígérkezik.

18 éves. A malteros-kanál mellől indult el. Most is kőműves-inas és csak kis időre tette le a munkát, hogy Ziffer Sándor keze alatt festeni tanuljon.

A fiatal festő így mondja el életét:

— Az ötödik elemi után édesapám, aki ácsmunkás volt, a Cluj melletti Vlaha községben magával vitt dolgozni. Vizhordó voltam az építkezéseknél. A hatalmas vedrek sulya alatt a hátam görbülni kezdett. Csak novemberbe kerültem vissza a faluba és beiratkoztam a hatodik elemibe. Ekkor már rajzolgattam. A hatodik elemi után apám a somesul-recei kőfejtésnél kapott alkalmi állást. Én is vele mentem. Kifutó fiu lettem. Ekkor jó dolgom volt, mert csak iródat kellett seperni.

— A hetedik elemibe állandóan rajzolgattam. Egyszer a tanító észrevette. Nekem rohant Meskó tanító ur, hogy megfenyítsen, de amikor meglátta a rajzaimat, pofonok helyett dicséretet kaptam. Másnap már egy fiut elém ültetett, hogy rajzoljam le. A hetedik osztály után Meskó Károly tanító ur Loy Sári nevű sógornője útján elküldte rajzaimat Szolnay cluji festőművésznek. A mester magához hivatott.

EGY MŰVESZ ELINDUL A NYOMOR FELÉ.

— 1934-ben anyám málékenyeret és szilvaizet csomagolt össze és én csizmában, nagy tarisznyával a hátamon beállítottam Szolnayhoz. A mester azt mondta apámnak, hogy hagyjon engem nála. Apám is sirt, én is, amikor bezárult utána az ajtó.

— Így indultam el a művészet első állomása: a nyomor felé.

Egy darabig Szervátiusz Jenő szobrásznál laktam. Itt kaptam enni is. Délelőtt Szolnay mesterhez jártam tanulni, délután meg a szobrásszal mintáztam. Azután a református lelkésznel kaptam szállást és napokat ettem egyes jószívű családoknál. Végül azután Bethlen Györgynétől kaptam mindennap ebédet.

A fiatal fiut magyar családok havi 20—50 lejes ösztöndíjakkal támogatták. Időközben magánuton három gimnáziumot is elvégzett.

De még mindig nyomorgott és újra be kellett állnia kőművesnek. Hat lejes órabért kapott, mint inas. Munka után és vasárnap rajzlap mellett ült és rajzolt...

Azután Balogh Edgár íróval került össze. Balogh lehe-

tővé tette, hogy Balázs Péter Baia-Marera kerüljön. Itt róla, agitált az érdekében és fellármázta azokat, akik segíthettek a fiatal gyereken.

Ziffernek a legjobb véleménye van róla.

Most tanul, de még egy évet inaskodnia kell, hogy a közműves-mesterségben is felszabaduljon. Büszke rá, hogy az idén már hét lejes órabért fog kapni. Közben József Attila verseit olvassa, festőművész lesz, de a csákányt és a malteros-kanaikat sem akarja teljesen letenni, mert — mint mondja — a mai világban nem árt egy kis biztos mesterség sem...

SCHILLER: A szép már az első látásra hat, az igazság csak akkor, ha alaposan tanulmányozzák.

HERDER: Ami a szívünkkel mások szíveben él, az a mi legigazabb és legmélyebb boldogságunk.

BÖRNE: A csodákat hangos, a szerelem néma.

LERMONTOFF: A szerelem? Nem méltó arra, hogy futólag élvezzük! De örökké szeretni, lehetetlen. A szívben kihálnak az emlékek, a múlt sem kísért többé és itt nem segít sem öröm, sem bosszúság; ezek mind sivar dolgok és nevelésgecsk.

HAFIS: Ha szerelem örökké szomorú ösvényére lépsz, csak az elmaradhatatlan, halálban találhatsz vigaszt.

HAUG (Epigrammok): Bölcsék azt tanácsolják, a férfiak órizkedjenek a szerelemtől és ne nézzék meg a lányokat, asszonyokat. De az igazság ezt mondják: Nézzétek meg jól őket és akkor nem lesztek szerelmesek.

LESSING: Ha Isten a jobbjobban az igazságot, a bal kezében az igazság utáni vágyat és kutatási hajlamot tartaná és azt mondaná nekem válasszak, én alázatosan a baljára hajolnék, azt választva és ezt mondanám neki: „Atyám! A tiszta igazság mégis csak téged illet“.

BÖRNE: Az igazságért sokan civódnak. De az igazság határainak felösmeréséért valósággal harcolnak.

GOETHE: Az embert a tévedései kedvessé teszik, de csak akkor, ha azokat nem tévesztjük össze a hazugsággal.

GOETHE: A gyarló ember a hevességgel pótolja az igazság erejét.

ROBESPIERRE: Az igazságnak hatalma, bosszuereje, despotismusa nagy. Rendelkezik az igazság azonfelül olyan hatalmas erővel is, amely a hazugságtól olyan távol áll, mint Salamon az ég zengésének utánjási képességétől.

MINT TÉLEN A LAKÁS KÁLYHA NÉLKÜL, olyan az üzlet vevő nélkül. Uj vevőket ma már csak jó szabadtéri reklám által szerezhet, mert bármilyen jó érut tart vagy készit, nem tudja értékesíteni, ha nem propagálja. Az

OPJZAG-V'LAG „AGGE“ REKLÁMOSZTÁLYA
elősegi-ly igyekezett és készséggel bocsátja rendelkezésére tapasztalatait.

„Rabszolgája lennék annak a hölgynek...”

Tanulságos kivonat a napilapok „Levelezés” rovatából.

Mióta az egész világon intenzívvé vált a szegénység, rohamosan fejlődik ki egy új iparág: a férfiak áruba bocsájtják magukat, még pedig a legnagyobb nyilvánosság előtt, a lapok apróhirdetési rovatában. Ez a hely mindig készséges tenyésztelepe volt a „tisztamultu” csipkerózsáknak, akik gyermekeiket a menhelyek gondjaira bízták; itt keresett magának balekot a félvilági nő, a szépségét kamatoztatni kívánó polgári asszony, de ami most történik, az felülmul minden képzeletet.

Hogy ezek a hirdetések egyre jobban szaporodnak, az annak a jele, hogy eredményhez is jutnak. Anyák halálfelelmet állanak ki, mi sors vár a gyermekükre, viszont szegény diákok elkövetik az utolsó lépést is, hogy tovább tanulhassanak. A rendőrség pedig csak a külvárosi lebujokban rendez razziat s az élet legszerencsétlenebbjeit helyezi el a munkatáborokba.

Néhány szemelvényt adok az apróhirdetésekből, melyeket az **Universul**-ban épp úgy megtalálhat az olvasó, mint a **Friss Ujság**-ban.

— Elegáns, magas uri fiu örökre hálás lenne annak a hölgynek, ki őt művészpályára kitaníthatná. „Adonis 20.”

— Hölgyek, ki juttathat állásba egy 30 éves, magas, barna, nőtlen fiatalembert? Jelige: „Mindene leszek Gy.”

— Rabszolgája lennék annak a hölgynek, ki állást szerez 26 éves barna fiunak. Jelige: „Nyalka fiu”.

— Magas, fess, uri fiu mindene lenne annak a fess hölgynek, ki őt álláshoz juttatja, vagy szolidan támogatja.

— Elegáns, sokoldalú és tapasztalt, 29 éves gentleman keresi gazdag, független urinő diszkrét barátságát, kinek odaadó pajtása lenne.

— Akrobata keresi urihölgy támogatását.

— Szenvedélyes rómista, igen értékes szisztéma birtokában, előkelő, bájos urinő társaságát keresi, kivel téli estéken elszisztémázza. „Gentry 42.”

— Keresem azon gazdag és csinos urhölgyet, ki egy komoly, 28 éves, csinos fiu jövőjét megalapozná. Jelige: „Keress és találsz”.

Zsebkendőkereskedők címei helyett ilyenekben kutatódik egy másik.

— Tizenkilenc éves, barna bankfiu vagyonos urhölgy barátságát keresi. Házasságról cseveghetünk. „Olasz fiu.”

— Fess, intelligens szigorlófiu keresi lakásos fiatal

özvegy, elvált hölgy barátságát. Jelige: „Életerő”.

— Szigorló jogász azon csinos hölgy ismeretségét keresi, ki őt tanulmányaiban támogatná.

— Vidéki, jól szituált, csinos urinőnek aradi tartózkodása alatt hü szórakoztató partnere lenne 28 éves, disztिंगvált bankfiu.

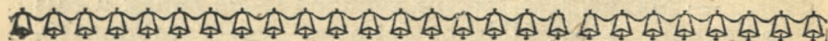
Arra a romlott levegőre, amelyben mindenki csak a szórakozást keresi anélkül, hogy meg volna hozzá az anyagi lehetősége is, jellemző az alábbi hirdetés:

— Jóképű uri fiu keresi független, jól szituált uriaszony intenzív barátságát. Leveleket „Első lépésem” jelígre.

Milyen lesz ennek a jóképűnek tizedik lépése? Valamikor így kezdte Kragujevics Spázó is. Csak felületesen ragadtam ki néhány példát, befejezésül azonban még egyet ideirok. Csak ugy ordit a rendőrség után.

— Gazdag fiatal hölgyek! Biztos egzisztenciával bíró, elegánsan öltözködő, de nem nagyon vagyonos, 30 éves, magas, karcu fiu keresi oly hölgy ismeretségét, kinek magasabbrendű passziók üzéséhez: színház, zene, utazás, sport, kedve és pénze van. Mindezekért, valamint nem közönséges testi és lelki kedvességéért egy testben-lélekben delikát uri fiu társaságától fokozottan méltó jutalmat, kiválasztott izlésű, ragyogó napokat várhat és nyerhet azon egyetlen hölgy, kinek választát nagyon-nagyon várom. Mágus” jelígre a főkiadóhivatalba hét közepéig. Házasság lehetséges. 64190.

A város pedig él, virul és szórakozik. Sőt verseng, mert már nem csupán a nők bocsájtják magukat áruba, hanem a férfiak is.

Sport vagy örület?

Arad egyik legkiválóbb sportemberével alkalmunk volt beszélgetést folytatni a futballsportban, különösen az elmúlt szezonban lábrakopott durvaságok miatt. A többé-kevésbé veszedelmes lerugásokról és sérülésekről, amelyek immár velejároi az izgalmasabb meccseknek. Erről akartunk diskurálni, mely beszélgetésünk részleteit alább adjuk.

— Hogy mi a játék eldurulásának az oka — kezdi fejtegetéseit —, erre igen nehéz így kapásból válaszolni. Talán paradoxonnak tetszik, de nem hiszem, hogy tévedek, amikor azt mondom, hogy

a birók.

Az ő feladatuk lenne ugyanis a játékosokat, akiket elragad a küzdelem heve, fegyelmezni és szigoruan örködni afelett, hogy az erős játék közben durvaságokat el ne kövessenek,

vagy az ellenfél testi épségét komolyan veszélyeztető akcióktól tartózkodjanak.

— Sajnálatos tény, de meg kell állapítani, hogy a bírónak nem volt szerencsés a mult esztendő, jóformán minden mérkőzés után egyik, de leggyakrabban mindkét fél panaszkodik a bíróra. Jól tudom, hogy

tökéletesen, hiba nélkül levezetni egy mérkőzést, az meghaladja az emberi képességeket, de viszont alapos szabálytudással, nyitott szemmel és élesen megőrzött pártatlansággal kielégítően feladatát meg kell, hogy oldja a bíró.

— Ma, sajnos, az a helyzet, hogy ugyanazt az esetet ugyanazon a mérkőzésen három-négyféleképpen ítéli meg a bíró. Ez azután megzavarja az oktalanul büntetett játékosokat, viszont a jogtalanul előnyhöz jutott fél könnyen hajlamossá válik a durvaságokra, mert helytelenül ítélkező bíró hamarosan lejárhatja a tekintélyét.

— Igen számosan akadnak a bírák között olyanok, akik egy kis feleselgetésért „a bírói tekintély védelmének” címe alatt kiállítják a vétkes játékost.

A játékos testi épségére már nem figyelnek ilyen szigoruan és komolyabb, szándékos durvaságokat is meg-tétessel büntetnek.

Vajjon az eredmény reálítását megóvja-e az ilyen bírói ítélkezés, amikor az egyik fél durva játéka harc képtelenné teszi esetleg az ellenfél legjobb játékosait. Az pedig már szinte szabállyá lett, hogy komolyabb balesetek okozót nem állítja ki a „jószívű bíró”, nehogy a szegény fiu tettét szándékosnak ítéljék.

Vannak a játéknak olyan momentumai, amikor két nagy lendülettel futó játékos egymásnak fut, ilyenkor leállni az egyik félnek nemcsak hogy veszélyes, de szinte lehetetlen is —, de az ilyen összefutások csak a legritkább esetben végződnek jelentékeny sérüléssel. Végre is a lendület és a testi erő kihasználása ilyen formában nem büntetendő. De viszont

abban a pillanatban, amikor az egyik játékos a másiknak szándékos durvasággal a testi épségét fenyegeti, akkor semmi figyelmeztetésnek, kiméletnek helye nincs.

— A játékosok között ma az a hit van elterjedve és valóban nem alaptalanul, hogy nagyon ügyetlen és otromba fráter lehet az, akit unfair játék miatt állít ki a bíró. Hogy ez nem mindig volt így, azt tudjuk, mert voltak a bírói kar-nak olyan jóhiszemű tagjai, akiket semmiféle praktikával és trükkel sem lehetett félrevezetni és a ravasz fault-művészek is hamarosan elhagyták a pályát.

A durvaságok nagyon befolyásolják a játék szépségeit, mert a játékosoknak állandóan eszébe kell, hogy járjon: nemcsak a labdát, hanem a saját testét is lehetőleg sértetlenül kell játszani az ellenfél sorain. Ez az érzés pedig igen

kedvezőtlenül befolyásolja a passzok észszerűségét és a lövések pontosságát. Röviden összefoglalva tehát

a játékosokból igen gyakran durvaságok formájában kitoró fizikai energiafelesleget visszafojtani és lefékezni a bírók tiszte és feladata.

Eszközük erre egyetlenegy van: a szabályok egyöntetű szigorú, de igazságos alkalmazása!

A vasuti kocsikban felejtett „talált tárgyak“ között fantasztikus holmik kerülnek árverésre

(Timisoara.) A feledékenység, a szórakozottság muzeuma! Ilyen is van. Zsufolt raktár az állomás épületében. Polcok, szekrények, telistele mindenféle holmival, amire csak az embernek szüksége van az életben: ragyogó briliáns ékszertől kezdve egy eltörött hajcsattig. A szekrények tetején magasra tornyosítva a temérdek szatyor, — az ember szinte nem érti, hogy lehet azt a vasuti kocsikban felejtetni?

Az iroda vezetője kérdezősködésünkre felüti a vastag foliánst, aminek rovataiból kiderül: mi mindent felednek az utasok a vasuti kocsikban. Mutatóba kijegyeztük azt a csomót:

Bot, esernyő, napernyő, kalap, sapka, egyes ruhadarabok és egész öltözetek, csizma, cipő, papucs, munkászubony, sál, férfi- és női ing, alsóruha, harisnya, kézelő, galér, zsebkendő, nyakkendő, csipke, keztyű, csipetű, pápaszem, imakönyv, cselédkönyv, iskolakönyv, füzet, rajztábla, vonalzó, tita, retikül, kartáska, szatyor, kosár, hangjegy, kulcs, mérőléc, mindenféle szerszám, csavar, hátizsák, pokróc, sátorponyva, papirzacskóban ezerféle holmi, gyümölcs, csokoládé, cukrosság és fűszer, lószerszám, fényképlemez, fénykép keretben és keret nélkül, kép, ruhatartó, fogas, pipa, szopóka, szivar, cigaretta, gyufa, öngyújtó, ceruza, ágyterítő, karmantyu, személtapát, fürdő- és vízvezetékcsap, gummiköpeny, lánc, kötél, lábtörő, paplan, ágypárna, diványpárna, gipsz minta, bádogg- és porcellánedények, ételhordó, kulacs, tányér, pohár, üveg, tejeskanna, hegedű, gitár, citera ...

És még mi minden, amit nem győznénk felsorolni.

Mindezek között a bot, az esernyő és a keztyű az, ami minden talált tárgy rekordját veri. Ezek a tárgyak tehát azok, amelyeket legkönnyebben elhagynak tulajdonosaik. Az elmúlt évben például 95 botot, 188 keztyűt hoztak be a kalauzok. Utánuk következnek az edények, szatyrok, retikülök, szóval: olyan dolgok, amiket asszonyok felednek a kocsikban, bizonyára élénk beszélgetésbe merülve a háztartás gondjairól és az élet egyéb bajairól, vag ya szomszédságukban történt szenzációkról.

De még eleven állatokat is ott felednek, amit pedig

szállítani nem is szabad. De hát kijátsszák a szigorú tilalmat; mikor a kaaluz fölemeli egy-egy kosár födelét, csipogva vagy gágogva bukkan elő a titok: a csirke, vagy a liba, esetleg — egy kis malac.

— **A multkor egy kalitkában fehér egereket is találtak, — így jegyzi meg a főtiszt.**

— **Hát a minap, egy macskát, papirosba csomagolva. Majd a kalauz szeme közé ugrott!**

Ékszureire se vigyáz mindenki, órát, láncostól (kivált sok karkötő-órát), gyűrűt, medaljont, fülbevalót is sokat találnak a kocsikban. És pénzt is, még pedig nagy összegeket. Ott feküdtek a bankjegyek a kocsi padlóján s igazán becsületére válik a derék kalauznak, hogy nyomban beszolgáltatotta. De leginkább pénztárcát felednek ott, vagy pedig női keztyűbe dugva a bankókat. Zsebkendőbe kötött pénzt nem igen lelnek, a nép gyermekei jobban ügyelnek a pénzükre...

Nyáron sokkal több az ott felejtett holmi, aminek az a magyarázata, hogy a hidegben nem igen gombolkoznak ki az emberek. S minden szezonnak megvan a maga speciálitása: nyáron több kalapot felednek a vasuti kocsikban; télen pedig a téli szezoncikkék járnak.

A talált tárgyakat a kalauznak kötelessége átadni az állomásokon a kocsi-indítóknak, akik azt összegyűjtik és beszolgáltatják a központnak. Ott lajstromba vezetik. Egy esztendeig őrzik, azután árverésre kerülnek. Ha a talált tárgyban a tulajdonos címét megtalálják, értesítést is küldenek.

— **Es mi történik az élőállatokkal, ha nem jelentkeznek a gazdájuk?**

— **Azokat 24 óráig megőrzik, aztán a megtaláló kalauz kapja.**

A becsületes megtalálókat az elveszett tárgyak örvendő gazdái rendszeren jutalomban részesítik, amit a szegény emberek igazán meg is érdemelnek.

— **Ha kalauz talál meg valamit, — mondja a főtiszt, — az rendszeren visszakerül a gazdájához, csak akkor vész el, ha valami enyveskezű uas szemébe ötlük először...**

Ugy van: rendes tapasztalat, hogy vasuton felejtett tárgy legtöbbször megkerül. A talált tárgyak raktára fölé nem lehet oia írni a pokol felirását: Hagyjatok fel minden reménnyel! Oda lemondó arccal lépnek az emberek és rendszeren örvendezve távoznak.

Ön is fizessen elő a legjobb, legolcsóbb és legnívósabb magyar bélyegszaklapra. A LÉGRÁDI Dezső szerkesztésében megjelenő

BÉLYEGGYÜJTŐK LAPJA

Önt mindenről tájékoztatja. Kedvezményes előfizetési ár 180 lei, amely használatlan bélyegben is beküldhető a lap kiadóhivatalának címére: Budapest, VIII., Pál-uca 6—8, I. 21. Mutatványszámot 16 lei használatlan bélyeg ellenében küldünk.

Határozott lépés

a londoni Stanley Gibbons bélyegkereskedő cég nyilvánosságra hozott közlése, amelyben bejelenti, hogy a jövőben blokk kiadásokat nem fog raktáron tartani és így természetesen katalógusában sem fogja azokat felvenni. Elhatározását azzal indokolja, hogy üzletét nem akarja ezeknek az állandóan növekvő kibocsajtások csoportjával kiterjeszteni, amelyek elsősorban és többnyire kizárólag bélyeggyűjtők részére adattak ki és amelyeknek postai felhasználása aránytalanul kicsi. Hivatkozik arra is, hogy már korábban hasonló elhatározásra jutott a helyi bélyegek és értékjelző bélyegzővel ellátott papirokkal kapcsolatban, — amelyek egyideig katalógusában szintén szerepeltek — amikor azok árusítását eljettette és kizárólag a póstabélyegekre korlátozta, illetve koncentrálta működését. Azokat az emlékblokkokat, amelyek katalógusában már fel vannak véve, a következő kiadásban is fel fogja venni, mostantól kezdve azonban minden korlátolt számú kiadást ignorálni fog azokkal egyetemben, melyek bélyeggyűjtő-kiállítások alkalmából jelentek meg, mert nézete szerint ezek képezik a mai bajok gyökerét és épen olyan spekulációs kiadványok, mint a többi.

Egyetlen kivételt az Egyesült Államokban nyomtatott blokkoknál és ezekhez hasonló kiadásoknál tesz, mert ezek valószínűleg lényeges részben a normális postai forgalom részére használtak fel. A jövőben ezen körülmény dönti el, felveszi-e a cég az emlékblokkot katalógusába. A cég kijelenti azt is, hogy e lépésével nem akarja a gyűjtőknek előírni, hogy mit tegyenek vagy mit gyűjtsenek, hanem csak azt a jogot vindikálja magának, hogy minden kereskedő azzal kereskedhetik, amivel akar.

A Stanley Gibbons cég nagy tekintélyével beleavatkozott abba a vitába, amely a különböző emlékblokkok gyűjtési jogosultsága körül folyik. Nem mondhatjuk, hogy elvi ellensége az ilyen kiadásoknak, mert hiszen maga is kivételt tesz az olyan blokkokra vonatkozólag, amelyek nagy példányszámban nyomattak és lényeges részben postai célokra használtattak fel.

Nagyon helyesen disztíngvál tehát a spekulációs célzatu kiadások és olyan emlékblokkok között, amelyek kelendő mennyiségben voltak a gyűjtők és a kereskedők által a postahivatalok útján megszerezhetők. Ilyenek például az Olympia, a Braunes Band, a különböző Hitler emlékblokkok, vagy a legutóbbi pozsonyi blokk, amelyek mind elegendő példányszámban, megfizethető árban állottak és állanak ma is az érdeklődő bélyeggyűjtők rendelkezésére.

Jogosan hibáztatható az olyan kiadá, amelyiknél a példányszám tulnyomó nagy részét egyes alkalmi szindikátusoknak adják el, vagy

amikor a kibocsájtásra kerülő példányszám olyan ne-

vetségesen kicsi, hogy az előrelátható kereslet elviselhetetlen magasságra veri fel a blokk árát.

Nem tarthatja egyetlen gyűjtő sem egészséges állapotnak azt, hogy a csak egy pár éves multra visszatekintő blokkkiadások sorában 3000—6000 leies darabok is elég sűrűn találhatók.

Egy emlékblokk kiadásánál a kibocsájtásra kerülő példányszám helyes megállapítása elengedhetetlenül fontos. Mindig figyelembe kell venni a várható keresletet, mert lehetséges, hogy az egyik kiadványnál a százezres példányszám bőven kielégít minden jogos igényt, ugyanakkor egy olyan alkalomból kiadásra kerülő emlékblokknál, amelynél nagy tömegek érdeklődésével kell számolni, a negyedmilliós példányszám is kevésnek bizonyulhat.

A világszerte nagy tekintélynek örvendő londoni cég elhatározása bizonyára megfontolásra fogja készíteni az emlékblokkok körül kifejlődött és gyűjtői szempontból határozottan károsnak mutatkozó spekulációt és intő példaként fog hatni a póstaigazgatóságok számára is, hogy a jövőben nagyobb körültekintéssel és a gyűjtők érdekének figyelembevételével intézzék az emlékblokkok kibocsátását és példányszámának megállapítását.

l—t

A bélyeghamisítók üzlete még sohasem virágzott annyira, mint napjainkban. Nem is csodálkozhatunk ezen, mert sokszor csekélynyi változás a szín, fogazat, felülnyomás körül, teljesen elegendő, hogy egy olcsó, közönséges bélyegből a hamisító ügyes munkája egy drága, ritka példányt állítson ki. A legkönnyebben hamisíthatók a felülnyomással ellátott bélyegek, mivel a legtöbb esetben oly betűtypust használtak a felülnyomásnál, mely a legtöbb nagyobb nyomdákban használatos. Így a magas értékű Sarr, Memel, Szeged stb. bélyegek könnyen hamisíthatók. A vegyi uton való hamisítás szintén kedvelt és elterjedt; különösen a színváltoztatások terén. Ha egy vágott bélyeg értékesebb, mint az ugyanolyan fogazatu, akkor a bélyeghamisító a fogazást szépen körülvágja. Így csekély munkával állít elő egy Hamburg 1864-es bélyegből, Hamburg 1859. évi kiadásut. Több munkája akad, ha viszont egy fogazati bélyeg drágább, mint a vágott, elvégzi azonban ezt is kellő szakértelemmel. Vannak végül hamisítványok, hol vagy a kevésbé értékes használatlan bélyegből értékes használt bélyeget állítanak elő bélyegzővel, vagy pedig, ha a használatlan bélyeg drágább, úgy vegyi uton készül a pompás használatlan, melyről még az „eredeti gummirozás“ sem hiányzik. Dacára annak, hogy a bélyeghamisítók majdnem tökéletesen dolgoznak, a hivatásos bélyegvizsgálóknak a legtöbb esetben sikerül a hamisításokat felismerni s a járványosan előforduló hamisításokra a szaklapokban a bélyeggyűjtők figyelmét felhívni. Elővigyázatos gyűjtő jól teszi, ha az értékesebb bélyegeket vásárlás előtt hivatásos ismert bélyegvizsgálók által nézet meg.

LOTERIA de STAT

Már csak egy pár nap van

Siessenek megvenni sorsjegyeiket!!!
Mindenki meg kell próbálja a szerencséjét, amely
egyforma mindenki részére

A 16-ik sorsjáték óriási nyerő
lehetőségeket ígér

BCU Cluj / Central University Library Cluj

az első osztály huzása **március 15. 1938**

LOZUL DELA
COLECTURA
OFICIALA
VA ADUCE NOROC!

Arad: I. Olariu, Str. Bratianu 3.

Játszanak bizalommal a Loteria de Stat

Colectura Oficiala-nál

Főelárusítóhely: Cluj, Regina Maria No. 46.

Arad: I. OLARIU, Str. Bratianu 3.

**EGÉSZEN
RÖVIDEN :**

az

Ország-Világ

(Erdélyi Élet)

a legjobb,

a legrégebb,

a legmagyarabb,

BCU Cluj / Central University Library Cluj

a legérdekesebb,

a legmegbízhatóbb

romániai magyar-

nyelvű riportlap.

Olvassa és terjessze!

„Phönix“-nyomda

Arad

Piața Plevnei Nr. 2

Telefon 16-39

Ajánlkozik mindenféle könyvnyomdai uton előállítható munka izléses és pontos elkészítésére a legrövidebb időn belül, versenyképes áráért.

Könyvek, folyóiratok, ujságok, hivatalos, iskolai és egyházi nyomtatványok, árjegyzékek, falragaszok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, gyászlapok, ipari, kereskedelmi, gazdasági és pénzügyi nyomtatványok, körlevelek, üzleti értesítések, borítékok, levélpapírok, számla- és megrendelőkönyvek, felszólító levelek, levelezőlapok készítése bármely szöveggel
a
legizlésesebb kiállításban.

Kérjen árajánlatot!